

Lista tematów z języka polskiego na część ustną egzaminu

maturalnego w roku szkolnym 2016/2017 w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Chełmży

I. Literatura

1. Dziecko jako bohater literacki. Rozważ zagadnienie na podstawie wybranych utworów.
2. Kostium historyczny i jego funkcja w literaturze. Omów sposoby i cele jego wykorzystania w wybranych utworach.
3. Obrazy arkadii w literaturze. Przedstaw sposoby ich tworzenia w utworach z różnych epok.
4. Wpływ dramatów Szekspira na twórczość autorów romantycznych. Przeanalizuj wybrane przykłady.
5. Powstania narodowe w literaturze romantycznej i pozytywistycznej. Omów zagadnienie na podstawie wybranych utworów.
6. Motyw miasta w literaturze. Omów jego funkcjonowanie na podstawie wybranych utworów.
7. Wpływ rodziny na postawy bohaterów. Rozważ zagadnienie na podstawie wybranych utworów.
8. Krajobraz wiejski jako motyw literacki. Przedstaw jego funkcjonowanie, odwołując się do wybranych utworów.
9. Postacie komiczne w literaturze. Omów sposoby ich kreowania w wybranych utworach.
10. Wpływ Byrona na rozwój literatury romantycznej. Odwołaj się do wybranych przykładów literackich.
11. Człowiek wobec Boga. Omów różne ujęcia tego problemu w wybranych dziełach literackich.
12. Twórczość Jana Kochanowskiego w tradycji literackiej późniejszych epok. Omów temat na przykładzie wybranych utworów.
13. Tęsknota za szczęściem rodzinnym - odwieczny motyw literacki. Omów na wybranych przykładach różne sposoby jego funkcjonowania.
14. Różnorodne ujęcia motywu utopii w literaturze. Omów na wybranych przykładach.
15. Artysta jako bohater literacki. Zanalizuj, odwołując się do wybranych utworów.
16. Polacy w satyrze i karykaturze literackiej. Przedstaw sposoby kreowania portretów i ich funkcje.
17. Świat natury w literaturze: renesansu, sentymentalizmu, romantyzmu i modernizmu. Porównaj dwa wybrane sposoby jego kreowania.

18. Przenikanie się świata realnego i fantastycznego w utworach literackich. Omów na podstawie wybranych przykładów.
19. Wpływ twórczości średniowiecznej i/lub barokowej na literaturę późniejszych epok. Przedstaw na wybranych przykładach.
20. Literatura faktu. Dokonaj analizy i interpretacji tego zjawiska kulturowego XX wieku na wybranych przykładach.
21. Bohater we współczesnym dramacie. Omów na podstawie wybranych przykładów.
22. Rola domu w procesie kształtowania postawy moralnej bohaterów literackich. Rozważ temat w oparciu o wybrane przykłady.
23. Dwór ziemiański w literaturze polskiej. Przedstaw różne jego obrazy na wybranych przykładach.
24. Literackie portrety matek. Omów różne kreacje na podstawie wybranych utworów.
25. Motyw przyjaźni w literaturze. Omów jego funkcjonowanie na podstawie wybranych utworów.
26. Dziedzictwo sarmackie w literaturze późniejszych epok. Zbadaj zjawisko w wybranych tekstach literackich.
27. Dramat polskiego emigranta w literaturze. Rozważ problem na wybranych przykładach.
28. Motywy mitologiczne w literaturze XX wieku. Omów ich funkcjonowanie na wybranych przykładach.
29. Motywy biblijne w literaturze XX wieku. Omów ich różnorodność na podstawie wybranych utworów.
30. Twórczość dydaktyczna – literackie sposoby oddziaływania na odbiorcę. Omów temat na przykładzie wybranych utworów doby oświecenia i pozytywizmu.
31. Tradycja romantyczna w literaturze innych epok. Omów na podstawie wybranych przykładów.
32. Bohater literacki w poszukiwaniu szczęścia. Omów problem na wybranych przykładach.
33. Symbol w poezji. Omów jego funkcje na wybranych przykładach.
34. Apokalipsa spełniona. Przedstaw dramat młodego pokolenia w czasie drugiej wojny światowej, analizując wybrane utwory.
35. Obecność tradycji antycznej w literaturze polskiej. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
36. Wpływ filozofii na twórców literatury. Przedstaw problem na wybranych przykładach.
37. Biografia jako klucz do odczytania twórczości pisarza. Omów zagadnienie na podstawie wybranych przykładów.
38. Z Bogiem, przeciw Bogu, bez Boga. Omów różnorodność postaw egzystencjalnych w literaturze, odwołując się do wybranych utworów.

39. Wizerunek inteligenta polskiego w literaturze XIX i XX wieku. Przetwórz kreacje wybranych bohaterów.
40. Wzajemne relacje rodziców i dzieci w literaturze. Przedstaw problem na podstawie wybranych utworów.
41. „O Żydach i kwestii żydowskiej.” Omów świadectwa z obu stron muru, analizując wybrane utwory.
42. Motywy baśniowe w literaturze. Omów ich funkcje na podstawie wybranych utworów.
43. Poezja jako narzędzie walki z systemem totalitarnym po drugiej wojnie światowej. Omów zjawisko, odwołując się do wybranych utworów.
44. Odwołując się do wybranych wierszy Stanisława Grochowiaka, omów związki jego poezji z literaturą baroku.
45. Komizm w twórczości Aleksandra Fredry i Sławomira Mrożka. Przedstaw zagadnienie, odwołując się do wybranych dzieł obu twórców.
46. Psychoanaliza w literaturze okresu międzywojnia. Przeanalizuj, odwołując się do wybranych utworów.
47. Każda epoka ma swe własne cele. Omów zagadnienie, analizując utwory z dwóch wybranych epok.
48. Motyw duchowego poświęcenia się Bogu. Omów zagadnienie, analizując wybrane fragmenty Biblii i dzieła Jana Pawła II.
49. Różne ujęcia ludzkiego losu. Omów problem, odwołując się do wybranych przykładów literackich.
50. Ludowość i ludomania. Omów różne sposoby nawiązywania do folkloru i życia ludu w twórczości literackiej.
51. Nieśmiertelność dzieła literackiego. Rozwiń temat, odwołując się do wybranych utworów literackich.
52. Różne sposoby kreowania postaci nauczyciela – mistrza w literaturze. Omów na wybranych przykładach.
53. Skandale i prowokacje literackie a biografie i twórczość autorów. Omów temat na wybranych przykładach.
54. Tęsknota źródłem inspiracji artystycznej. Omów na podstawie wybranych przykładów z różnych epok literackich.
55. Literatura jako diagnoza stanu społeczeństwa. Wykaż, że jest ona wiernym obrazem rzeczywistości.
56. Romantyczne i pozytywistyczne kryteria oceny człowieka. Omów podobieństwa i różnice między nimi na podstawie wybranych przykładów.
57. Różne sposoby ukazania motywu matki i dziecka w literaturze. Przeanalizuj na wybranych przykładach.
58. Powieść jako „podręcznik psychologii”. Przedstaw na wybranych przykładach.
59. Myśl egzystencjalna i sposoby jej funkcjonowania. Omów na wybranych przykładach.

60. Portret uwodziciela w literaturze. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów.
61. Polska literatura patriotyczna i jej rola w dziejach narodu. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych utworów z różnych epok.
62. Postacie historyczne jako bohaterowie literatury. Przedstaw różne kreacje i sposoby ich funkcjonowania na wybranych przykładach.
63. Rewolucja społeczna jako sposób przemiany świata. Omów na wybranych przykładach literackich.
64. Motyw „exegi monumentum” w literaturze. Zaprezentuj różne jego ujęcia na wybranych przykładach.
65. Wpływ cenzury na literaturę i życie literackie. Omów temat na wybranych przykładach.
66. Słynne spory literackie. Omów zjawisko na wybranych przykładach.
67. Motyw Męki Pańskiej w średniowiecznych kazaniach i twórczości apokryficznej. Omów na podstawie wybranych przykładów.
68. Szaleńcy w literaturze. Przedstaw kreacje bohaterów w oparciu o wybrane utwory.
69. Podróż jako sposób na poznanie siebie i świata. Omów problem na postawie wybranych utworów.
70. Ważne wydarzenia historyczne i ich wpływ na dzieje narodu polskiego. Przeanalizuj problem w oparciu o wybrane utwory.
71. Samotność jako „pomysł na życie”. Przedstaw zagadnienie, odwołując się do wybranych utworów.
72. „Choroba wieku”. Omów problem, analizując utwory dwóch wybranych epok.
73. Między psychologizmem a rolą aktorską. Przedstaw temat, analizując wybrane utwory.
74. Poeta przeciw filozofii i trendom epoki. Omów problem na podstawie wybranych utworów literackich.
75. Poezja wzywa do czynu. Omów funkcjonowanie i rolę liryki apelu w różnych epokach literackich.
76. „Ja - mistrz” - portrety literackie poetów romantycznych i modernistycznych. Omów temat na wybranych przykładach.
77. Portrety ojców w literaturze. Omów temat na wybranych przykładach.
78. Między realizmem a kreacją – romantyczne poematy o miłości. Omów zagadnienie na podstawie wybranych utworów.
79. Od dziennikarstwa do literatury. Przedstaw zagadnienie, odwołując się do wybranych utworów Hanny Krall i Ryszarda Kapuścińskiego.
80. Teatr polityczny w Polsce XX i XXI wieku. Przeanalizuj zagadnienie na wybranych przykładach.
81. Postać drugoplanowa w literaturze. Przedstaw różne kreacje na wybranych przykładach.

82. „Buntuję się, więc jestem”. Przedstaw najciekawsze, Twoim zdaniem, kreacje bohaterów zbuntowanych.
83. Wielkie karty naszej historii utrwalone w różnych formach zapisu literackiego (np. kronika, epos, pieśń). Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
84. Biesiady, wesela, bale. Przedstaw rolę tych motywów w wybranych utworach literatury polskiej.
85. Literacki obraz Warszawy. Omów różne sposoby kreowania tego miasta w wybranych utworach.
86. Dialog pisarzy z filozofami w literaturze dawnej i współczesnej. Omów na podstawie wybranych utworów.
87. Rola lektur w kształtowaniu charakterów postaci literackich. Rozważ problem na podstawie wybranych przykładów.
88. Folklor jako inspiracja dla literatury. Omów problem na wybranych przykładach.
89. Literackie sposoby zmagania z cenzurą: język ezopowy i jego odmiany. Omów na wybranych przykładach.
90. Motyw męża i żony. Omów różne sposoby kreowania postaci, odwołując się do wybranych przykładów.
91. Wpływ kłamstwa na życie bohaterów literackich. Przedstaw zagadnienie na podstawie wybranych utworów.
92. Portret Niemca w polskiej literaturze. Przedstaw różne kreacje bohaterów na podstawie wybranych utworów.

II. Związki literatury z innymi dziedzinami sztuki

1. Motyw arkadyjski w literaturze i sztuce. Porównaj różne jego ujęcia w wybranych dziełach literackich i malarskich.
2. Motyw tańca w literaturze i sztuce. Omów różne sposoby jego przedstawiania i funkcje w wybranych dziełach.
3. Katastroficzna wizja świata. Przedstaw różne sposoby jej kreacji w wybranych tekstach kultury.
4. Portrety sławnych ludzi w literaturze i sztuce. Przedstaw różne sposoby ich kreowania w wybranych dziełach.
5. Literackie i malarskie obrazy ogrodu. Przedstaw różne sposoby ich ujęcia i funkcje w wybranych dziełach.
6. Motywy franciszkańskie w literaturze i sztuce. Omów różne ich ujęcia na wybranych przykładach.
7. Karykatura w literaturze i sztuce. Przedstaw sposoby kreowania portretów i ich funkcje w wybranych dziełach.
8. Motyw śmierci w literaturze i sztuce. Omów funkcjonowanie motywu w wybranych dziełach z różnych epok.
9. Motyw rycerza w literaturze i sztuce. Porównaj różne sposoby jego kreowania, odwołując się do wybranych przykładów.

10. Motyw miasta w literaturze i sztuce. Omów różne ujęcia tego problemu w poznanych tekstach kultury.
11. Krajobraz jako motyw literacki i malarski. Przedstaw jego funkcjonowanie w wybranych dziełach różnych epok.
12. Dawne i współczesne modele rodziny na przykładzie literatury i filmu. Porównaj wybrane przykłady.
13. Współczesne wizerunki Madonny w literaturze i sztuce. Odwołaj się do wybranych przykładów.
14. Motyw Sądu Ostatecznego w literaturze i sztuce. Przedstaw jego funkcjonowanie na wybranych przykładach.
15. Motyw pożegnania w literaturze i sztuce. Przedstaw jego funkcjonowanie na wybranych przykładach.
16. Literatura XX wieku komentuje dzieła sztuki. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
17. Odmienne ujęcia postaci Chrystusa w literaturze i sztuce różnych epok. Przedstaw na wybranych przykładach.
18. Inspiracja biblijna we współczesnej literaturze i filmie. Omów jej rolę, przywołując wybrane przykłady.
19. Język filmu i język literatury. Porównaj dzieło literackie i jego filmową adaptację.
20. Góry w literaturze i sztuce Młodej Polski. Dokonaj analizy porównawczej na podstawie wybranych przykładów.
21. Motyw powstania styczniowego w literaturze i malarstwie. Przeanalizuj na wybranych przykładach.
22. Motywy impresjonistyczne w poezji i malarstwie. Dokonaj analizy na wybranych przykładach.
23. Polskie obrzędy ludowe jako inspiracja artystyczna. Przeanalizuj wybrane dzieła, odwołując się do literatury i malarstwa.
24. Adaptacje klasyki literackiej w filmowej twórczości Andrzeja Wajdy. Przeanalizuj wybrane przykłady.
25. Związki kultury renesansu z kulturą antyczną. Przeanalizuj wybrane przykłady.
26. Świat prowincji w opowiadaniach Brunona Schulza i obrazach Marca Chagalla. Dokonaj analizy porównawczej wybranych dzieł.
27. Symbol jako środek wyrazu w literaturze i malarstwie. Omów jego najciekawsze wykorzystania.
28. Różne oblicza rewolucji w literaturze i innych sztukach. Analiza porównawcza dzieł.
29. Barokowe rozumienie piękna w poezji i sztuce. Dokonaj analizy porównawczej wybranych dzieł.
30. Portret powstańca w literaturze i malarstwie. Omów różne sposoby jego kreacji w wybranych dziełach.

31. Literackie i malarskie wizje władców. Dokonaj analizy porównawczej wybranych dzieł.
32. Motyw cierpienia w literaturze i malarstwie. Porównaj sposób jego ujęcia w wybranych dziełach.
33. Motyw *deesis* w literaturze i malarstwie. Omów temat, analizując wybrane dzieła.
34. Dekalog człowieka czasów zagrożenia. Dokonaj analizy porównawczej, odwołując się do wybranych dzieł Zbigniewa Herberta i Krzysztofa Kieślowskiego.
35. Omów realizację teorii Czystej Formy Witkacego. Dokonaj analizy porównawczej wybranych dzieł literackich i filmowych.
36. Niepokoje wieku XVII i ich odbicie w literaturze, malarstwie i muzyce. Dokonaj analizy, odwołując się do wybranych przykładów.
37. Polska sztuka XIX wieku w służbie narodu. Dokonaj analizy, odwołując się do dzieł literackich i malarskich.
38. Różne sposoby prezentacji kobiety w literaturze i malarstwie XIX wieku. Dokonaj analizy porównawczej wybranych dzieł.
39. Mechanizmy działania systemów totalitarnych. Przeanalizuj na podstawie wybranych przykładów literackich i filmowych.
40. Motyw macierzyństwa w dziełach literackich i plastycznych. Dokonaj analizy porównawczej na podstawie wybranych przykładów.
41. Motyw Stabat Mater Dolorosa w literaturze i sztuce. Dokonaj analizy porównawczej wybranych dzieł.
42. Symbol węża w literaturze i sztuce. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów.
43. Funkcje brzydoty w literaturze i sztuce. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
44. Symbol jako sposób mówienia o rzeczach trudnych. Omów problem w oparciu o wybrane dzieła literackie i malarskie.
45. Zmysłowość i erotyzm w sztuce i literaturze. Przedstaw kulturowe wizje związane z tymi motywami, odwołując się do wybranych tekstów kultury.
46. Kobieta anioł, kobieta demon. Przedstaw różne kreacje, odwołując się do wybranych dzieł literackich i filmowych.

III. Język

1. Językowe środki kształtowania wypowiedzi w literaturze współczesnej. Dokonaj analizy porównawczej na podstawie utworów dwóch wybranych twórców.
2. Język współczesnych środków masowego przekazu (prasa, radio, telewizja). Dokonaj analizy typowych zjawisk językowych na wybranych przykładach.
3. Dialekty terytorialne języka polskiego jako tworzywo literackie. Przeanalizuj wybrane przykłady.

4. Stylizacja biblijna w literaturze. Przeanalizuj wybrane przykłady.
5. Język piosenek lat osiemdziesiątych. Przeanalizuj wybrane przykłady.
6. Wpływ polszczyzny potocznej na literaturę XX wieku. Wyjaśnij przyczyny tego zjawiska, analizując wybrane przykłady.
7. Neologizmy w poezji XX wieku. Przeanalizuj wybrane przykłady.
8. Funkcja tytułów i nagłówek. Zanalizuj na wybranych przykładach.
9. Język reklamy telewizyjnej, radiowej lub prasowej. Dokonaj analizy wybranych przykładów.
10. Komizm słowny i sposoby jego realizacji w utworach różnych autorów i epok. Zanalizuj wybrane przykłady.
11. Funkcja stylizacji modlitewnych w literaturze różnych epok. Dokonaj analizy na wybranych przykładach.
12. Środki perswazji w polityce. Przedstaw zagadnienie na przykładzie wybranych tekstów.
13. Różne odmiany stylu publicystycznego. Przeanalizuj wybrane przykłady.
14. Zapożyczenia językowe. Przeanalizuj najnowsze zapożyczenia w języku polskim.
15. Pochodzenie nazw miejscowych Twojego regionu. Przeanalizuj na wybranych przykładach.
16. Mitologiczne i biblijne pochodzenie frazeologizmów. Przeanalizuj na podstawie wybranych przykładów.
17. Język komentarzy sportowych. Dokonaj analizy tematu z uwzględnieniem funkcji języka i stylu wypowiedzi.
18. Zanalizuj i oceń najciekawsze nazwy sklepów, kawiarni i restauracji w Twojej miejscowości. Wyjaśnij, jakie tendencje rozwojowe współczesnej polszczyzny znalazły w nich odzwierciedlenie.
19. Etykieta językowa w różnych epokach. Zanalizuj wybrane przykłady literackie.
20. Językowe sposoby wyrażania uczuć w listach Twojego pokolenia i pokolenia romantyków. Dokonaj analizy porównawczej wybranych przykładów.
21. Język jako instrument walki o władzę. Zanalizuj temat na przykładzie wybranych materiałów publicystycznych.
22. Modne wyrazy we współczesnej polszczyźnie. Zanalizuj wybrane przykłady.
23. Poprawność językowa wybranych tekstów prasowych. Przeanalizuj wybrane przykłady.
24. Język wybranych bohaterów literackich. Przeanalizuj wybrane przykłady.
25. Język bohaterów literatury science-fiction. Przeanalizuj na wybranych przykładach.

26. Prysłowia polskie. Dokonaj analizy językowej na wybranych przykładach.
27. Wpływ literatury na współczesną frazeologię polską. Przeanalizuj wybrane teksty pisane i mówione.
28. Język w służbie satyry dawniej i dziś. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
29. Perswazyjne funkcje języka na przykładach tekstów propagandowych. Dokonaj analizy wybranych przykładów.
30. Ekspresja i impresja. Dokonaj analizy wybranego materiału językowego.
31. Retoryka dawniej i dziś. Zanalizuj zgromadzony materiał językowy.
32. Cechy języka i stylu epoki romantyzmu i pozytywizmu. Dokonaj analizy porównawczej wybranych dzieł.
33. Ślady dawnych procesów fonetycznych we współczesnym języku polskim. Zanalizuj na wybranych przykładach.
34. Komizm słowny. Dokonaj analizy stylistycznej najdowcipniejszych fragmentów wybranych dzieł.
35. Metaforyka tytułów prasowych. Zanalizuj wybrane przykłady.
36. Język narzędziem manipulacji. Przeanalizuj wybrane przykłady.
37. Język w zakłamywaniu rzeczywistości. Dokonaj analizy na podstawie wybranych materiałów prasowych i literackich.
38. Wulgaryzmy i zdrobnienia. Dokonaj analizy na podstawie wybranych utworów literackich.
39. Język ezopowy w literaturze XIX i XX wieku. Dokonaj analizy porównawczej wybranych przykładów.
40. Na podstawie analizy języka narracji wybranych utworów, określ funkcję języka potocznego w literaturze współczesnej.
41. Język wyznań miłosnych w literaturze i filmie. Przeanalizuj sposoby wyrażania uczuć zakochanych na podstawie wybranych dzieł.
42. Retoryczność w piśmiennictwie epok dawnych. Przeanalizuj sytuację nadawczo – odbiorczą wypowiedzi oraz środki służące jej kształtowaniu.
43. Omów rolę języka jako jednego z czynników integrujących wspólnotę etniczną i stanowiących podstawę tożsamości narodowej.
44. Język a płeć. Przeanalizuj zagadnienie, odwołując się do zróżnicowanych stylowo przykładów pochodzących ze współczesnych tekstów.
45. Wpływ języka narracji na sposób ukazania motywu miasta. Omów na wybranych przykładach.
46. Wyrażanie ekspresji i uczuć. Omów różne sposoby językowego ukazywania przeżyć bohaterów.

Opracowały: mgr Hanna Zdziarska, mgr Monika Danielska